

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Julius 6-dik napján, 1813-dik esztendőben.

A' tsatázó mezőkről.

Végezte a' Monitör Svétziát illető elő-
adásának, melly a' közelébb költi M. Kurir
6-ik lapján felbe maradt: —

„Az alatt, hogy Báró Kaas (a' Fr.
ármadához való útazásakor) Altonában
tartózkodott, az előbbenihez hasonló gon-
noszság követetett-el. A' Szövetségesek-
nek követek az ő szállására menvén, je-
lentették néki, hogy Norvégianak ál-
talengedetése többé nem fogna kívántatni,
és, oly feltétel alatt, hogy Dánia a' Szöve-
tséges Hatalmasságokkal egy kézre fog dol-
gozni, arról többé szó sem fogna lenni.
Mindenre kérték továbbá ötet, hogy útnak
indulását halaszsa-el. Ö egész együgyü-
séggel felelt nékik e'képpen: — „Előm-
be parantsolatok vannak adattatva; nékem
ezeket végre kell hajtani.“ Azt is moadták
néki, hogy a' Fr. armádia megveret-
tetett volna: de ötet ez sem tette ingado-
zóvá, és ő folytatta a' maga útját. —

„Egy Anglus hajós sereg azonközben
megérkezett Koppenhága eleibe; az egyik
Linea hajó a' város előtt vetette-ki vasmats-
káját; Thornton megjelent, és beizenvén
olyan nyilatkoztatást tétetett, hogy a' Szö-
vetséges Hatalmasságok el fogják kezdeni
a' Dánia ellen való hadakozást; ha ez 48
óra alatt alá nem írná azon Kötést, mely-
nek főbb feltételei ezek volna: Dánia

által engedi Norvégiát Svétziának; Drouf-
heim tartományát; mint tartaték vidékeket
haladék nélkül által adja; és 25 ezer em-
bert állit-ki, hogy a' Szövetségesekkel
együtt Fr. birodalom ellen menjenek, s
azon pótolásra határoztatott tartományokat
meghódoltassák, a' mellyeknek Dániához
kell tsatoltatni. Egyszersmind a' felől is
nyilatkoztatás tétetett, hogy az Altonában
Kaas úr eleibe terjesztett jelentéseket,
csak mint katonai javallásokat úgy nézven
a' szövetségesek, többé nem esmérk-meg.
A' Király bosszankodással vissza vetette
ezeket a' megbántó kívánságokat. Az alatt
megérkezett Keresztély Koronörökös
Hertzeg Norvégiába, és egy Proklamációt
intézett az odaváló lakosokhoz. Az a' bi-
zodalom, mellyet a' Király a' Fr. Császár-
ba helyheztetett, tökéltetessen elérte tzel-
ját, s a' két népek között való egyességnek
minden kötelei megerössítettek. Egy Fr.
osztály Hamburgban van; ennek mozdú-
lásait egy Dánus osztály követi, hogy néki
segedelmeire legyen. Az Anglusok csak
megszégyenülést aratnak a' magok politiká-
jokból; minden jó-gondolkodású emberek
jó kívánságaikkal kísérték által Norvégiába
a' Koronörököst. Norvégianak állapotját
terhessé tesz ugyan az eleségheli fogyat-
kozás: hanem Norvégia tsakugyan Dániá-
nak tulajdona marad; Dániának integritás-

sáért kezeséget vállalt a Frantzia birodalom. —

„Koppenhágának össze ágyúztatása, mely az Anglus Követnek még a Dánus Királynál való jelenlétében történt; ezen városnak és a Dániái hajós seregnek, had hirdetés, és minden előre való ellenségeskedésnek elkezddése előtt történt felégetések, leggyűlösebb történeteknek lenni látszottak az új Historiában: midőn azonban az a tavasz politika mely arra indítja Angliát, hogy annak a tartománynak általengedését kívánja, a mely illy sok esztendőktől fogva szerentsés volt a Holzátiái Ház országlása alatt, s az a sok-mesterkedés, melyet Anglia ennek a gyűlöletes plánumnak elérésére fordított, még erköltstelenebbeknek és bosszantóbbaknak fogtak tartatni, mint Koppenhágának felégetése volt. Ugyan az a politika fog itt is megesmertetni, melynek a Timor és Sicilici Házak feláldoztatnak. Az Anglusok megszokták Indiában, hogy az igazságok érzése által magokat semmitől eltartóztatni ne engedjék. Ezt a politikát követik ők most Európában is. —

Ugy látszik, hogy a Frantzia birodalom eránt ellensége indulattal viseltető Hatalmasságok, azon alkudozásokban, melyeket a Szövetségesek Angliával folytattak, felindultak az Angliai Országlászéknek fennhéjzáló kívánságai ellen. Az Anglusoknak, még a Lünvillei békeségnek házsisa is nem helybehagyathatónak és a Frantziákra nézve igen kedvezőnek látszott lenni. Esztelenek! ők elvették a (Geographiai) szélességet, s a Frantziákat Hindusoknak lenni tartják.“

Azt a váratlan expedíziót, mellyről a közelbbi M. Kurir 3-dik lapján emlékeztünk, Jun. 7-dikén tetté Lipsiánál Gen. Czernitschew. Ezt így adja elé a Pruszsiai Correspondens a Dessauban Jun. 8-dikán költ levelekből: —

„A Halberstadti történet után elkövetette magában Gen. Czernitschew, hogy azon 6000 gyalogokból, 2000 lovasokból, és valami 1000 betegekkel álló Fr. sereget is elfogja, a mely a Pádusi Hertzeg (Arrighi) vezérése alatt Lipsiában tartózkodott. Hanem minthogy az ő személyes vezérése alatt lévő sereg erre elégséges nem volt, erre nézve a Magdeburg ostromlására rendeltetve lévő seregnek vezéréhez Gróf Woronzoffhoz vette útját, a kívül kevés órák alatt az expedíziókat egész plánumát meghatározták. Kétszabad seregeknek vezérjeik, Oberster Lützow és Májor Petersdorf megkérítették, hogy ők is legyenek segítségül ezen expedízióban. Tettetésből különböző pontok fenyegettek. Végre Jun. 6-dikán maga Gen. Czernitschew Bernburgból megindulván, 24 órák alatt 9 mérföldnyi útát tett, és 7-dikben reggel Tauchánál állott Lipsia előtt, míg az alatt a Woronzow és Lützow seregeiknek is egy része, a gyalogság serekeken vitetvén, éppen Lipsia mellett termett. —

„Még Tauchához való érkezése előtt tudtára esett az Orosz vezérnek, hogy az ellenséges lovasság nem benn Lipsiában, hanem Tauchában és a több szomszéd falukon fekszik, Tauchán pedig szükségképpen által kellett menni, hogy az ott lévő hidnak segedelmével Lipsiához lehessen közelíteni. Erre nézve úgy tettek a rendelések, hogy ezt Májor Kuniewa Rigai Dragonos Regimentel haladék nélkül foglalja el, Oaerster Wisow pedig az alatt az Isum Huszár és két Kozák Regimentekkel Schönbecken által menvén, kerüljön a hátamegé az ellenségnek, és vágja el az útját. Ezek mind ketten nagy pontossággal és sebességgel teljesítettek a reájok bizott dolgot; az ellenség mindenütt vissza nyomattatott, összeöltöztetett, elfogattatott, vagy elszélesztett. Csak a Taucha mellett lévő

Lamón nevű szélmalomnáit, a' hol egy ellenséges Vadász és egy Huszár-Regement állott, volt vakmerőbb a' verekedés: de tsakugyan itt is a' lett a' kimenetele, hogy mindenek a' kik ellentállottak, vagy elfogattattak, vagy pedig egyéb módon semmivé tétetettek. Egy erdő mellett azoközben, a' melly Tauchától napkeletre esik, még egyszer össze szedték néhány ellenséges Svadronok magokat, 's mikor már éppen azon lettek volna a' Gen. Czernitschew tsoportjai, hogy ezekkel is úgy bánjanak, mint az előbeniekkel, két ellenséges Generálisok, Lamotte és Pierret, az első Woronzownál, a' második Czernitschewnél, annak módja szerint trombitásokkal megjelentek, hogy a' nagy armádáknál köttetett fegyvernyúgvásnak jelentése által a' vérontásnak véget vessenek — a' minthogy kevés egymással való érintkezések után meg is szűnt a' verekedés.

A' mi a' Lützow szabad seregét, a' melly más nével Fekete Legionak neveztetik, illeti, ennek még ezen Lipsiai történet után is sokféle viszontagságai voltak; sokféle jó és rossz hírek folytak felőle: A' Prágai újság azt írta volt Jun. 23-dikán rólla valemi Dresdai magános levelekből, hogy még Jun. 18-dikán is Lipsia mellett dolgozott volna, hanem azután körülvettetett, 's meghívattatott, hogy adja fel magát hadi fogságra, de a' mellyre ő nem akarta magát réá venni. — Minekutánna e'képpen bizotalankodtak volna felőle néhány napokig a' Berliniek, végezetre egy környülállásos tudósítás jött ki dologrol a' Berlini újságban, mellynek ez a' foglalatlja: —

„Oberster Lützow a' békesség' megkötetése előtt való napokon egész Voigtlandiáig kitsapkodott az ellenség' háta megett. Ez a' sereg tsak lovasokból áll ugyau, de volt véle egy kis gyalogtsoport is. Junius 17-dikén Gera mellett igen

nagy számú ellenséges tsapattal találkozván Lützow, jónak találta ezzel olyan egyezésre menni, hogy mivel már most fegyvernyúgvás volna, tehát őket kísérje vissza egy ellenséges tsoport az Albis vizéhez. Hanem az a' szerentsétlenség történt, hogy az őket kísérő Frantzia tsoporthoz újtokban még egy Württemberg-Lovas Regement is adattatván, ezzel a' Lützow lovasai össze veszték, a' dolog vagdalkozásra került, a' Pruszszusok közül sokak össze vagdaltattak, sokak pedig a' magok vezérjekkel egyetemben hadi fogságra vitetettek. Mások, a' kik sem el nem estek, sem el nem fogattathattak, Lipsia felé vették útjokat, a' honnét Követet küldöttek bé a' Frantzia vezérhez a' Páduai Hertzeghez, eleibe terjesztvén neki a' rajtok történt szerentsétlenség éránt való panaszait, 's egyszersmind azt is kívánván tőlle, hogy Pruszziába szabadon jöhessenek vissza. A' helyett, hogy kívánságaikat megnyerték volna, azt a' választ vették, hogy minnyájok hadi fogságban fognak maradni. Találtattak olyanok is közöttök, a' kik a' vidékeket és utakat jól esmérven elszöktek 's lappangva Berlinbe vissza érkeztek. Ezek hoztak bizonyos hírt az ő Legiójok' viszontagságai felől. — Azt teszi a' Berlini újság ezen előadáshoz, hogy már most az egész történet vizsgálás alá vétetettvén, hivatszerént való panasz fog érette a' Frantziá armáda Májor Generálisához a' Neufchateli Hertzeghez küldtetetni.

Lipsiában ilyen Hirdetést tettek közönségessé Junius' 21-dikén: —

„A' Páduai Hertzegnek ő Excellentiájának parantsolatjára tudósítanunk kell az ide való közönséget Napoleon ő Cs. K. Felségének nehezéleséről, mellyet több ide való személyek az ő megmenthetellen magokviseletek által ezen újabb politikai történeteknek előfordulásakkor vontak

Lipsia városára — mellyhezképpent, hogy némely magános személyeknek e-féle vétkes tselekedeteik közönségesen minden lakosainknak kemény megfenyítettést né okozzanak, tudtokra adjuk mindenneknek, hogy —,

„Mind azok, a' kik az Orosz Császári vagy Pruszsus Királyi seregekkel valamely közösülést fenntartanak, ezeknek próbátételeiket akármi módon elősegélik, vagy nékik tudósításokat tesznek, valamint szüntén —,

„Mind azok, a' kik valamely személyt vagy tulajdont, melly az ellenséges seregekhez tartozik, magoknál eldugnak, vagy ezeknek eltitkoltatásokban segédlemmel lesznek, 's erre alkalmatosságot adnak; hasonlóképpen —,

„Mind azok, a' kik beszédjek, tselekedeteik, vagy akár mi némű egyéb kinyilatkoztatás által magokat gyanúsokká teszik az eránt; hogy az ellenséges részhez hajlandósággal, a' Frantzia seregekhez és ezeknek szövetségeseikhez pedig idegenséggel viseltetnek; vagy pedig közönségesen szölván beszédjek avvagy tselekedeteik, különösen pedig a' hadi-törtéketeknek hallásán való igen nagy kapás, az úttzakon és piaztokon való illetlen öszszefutás és öszszeseregülés, a' béhozott hadi foglyokhoz való közelítés, nyomakodás, avvagy a' mi még több a' strázsáknak való nem engedelmesség, 's az ezekkel való szembeszállás által, egy Szakszoniai alattvalóhoz telyességgel nem illő hajlandóságot nyilatkoztatnak —,

„Mind egyátallyában, mint Statust bántó bünösök, úgy tartattatnak, elfogattatnak, 's a' Frantzia katona ítélőszéknek leg szorosabb megvisgáltatás végett által adattatnak. —,

„Lipsiai Tanáts.

A' Lipsiai újság szerint az igavonó marhabéli fogyatkozás oly nagy kezdett volt

lenni Dresden körűl Jun. 1-sőbb heteiben, hogy a' sebeseket targontzákon horgták a' parasztok bé Drésdába. Százanként lehetett az ilyen targontzás parasztokat egymás végtiben szemlélni. —

A' Bavariai újságok szerint, még Jun. 11-dikén e'képpen írtak Bautzenből: Mi egész maig nyugbatatlan állapotban valánk Felső-Luzátziában. A' Pruszsus könnyű seregek és Kozákok a' Fr. nagy armáda háta megett az országútakat felclimesekké tették, prédáltak, a' magánosan útzó katonákat elfogdosták, 's minden némű szállítványnak útját terhesítették. Hanem ugyan ezért egy Kozák Pulk tsaknem egészen semmivé is-tétetett az egyik utóbbi öszszesapásban. Hasonló módon, járt volna egy más egész Orosz osztály, ha az Orosz Cs. testörző sereg segítségére meg nem érkezett volna. A' mi állapotunk igen szomorú; 30 falunk vallottak több vagy kevesebb kárt; sokak egészen öszsze égtek. Némely faluk' lakosai a' berkekben laknak éjjel nappal; mintha lögezzenének, a' hol a' lebetegülő aszszonyok meggyermekeznek, 's a' halálra vált embereknek a' Papok utolsó szent vatsorát adnak. Innét a' parasztok ezereként hordják a' sebeseket targontzákon Dresden felé. Minden targontza mellé két paraszt van rendeltetve.“

Witte mbeng ából Jul. 10-dikén. Ide Frantzia Indzinörök érkeztek a' fő hadiszállásról Drésdából, melly köznyúlalás még jobban meggyőzött bennünket a' felől, hogy a' mi városunk nagy erősségekné fog a' közép pontjokká formáltatni, mellyek e' tájon az Albis jobb és bal partjain fognak építettetni. A' minapi történetek megmutatták, melly nevezetes és fontos legyen az Albis vizének ezen passusa, és melly neheze lehessen ezt elfoglalni, ha jól oltalmazták. Azt erőssítik ezen Indzinörök, hogy a' Fr. Császár a' Felsege 10 milliókat rendelt a' Császári kintsből ezen erősségekné felépítettésekre. A' kö-

rül-találtató szálló hegyek és a víz bal partján lévő Pratau nevű falú is az erősség' kerületéhez tsatoltatnak; a' régi belső vár letéptetik. Az új erősségek körül árkok tsináltatnak; 's az Albis vize beléjük botátatik. A' Királyi és egyéb erdők kevés idő alatt 200,000 pallisadgerendát tartoznak adni. A' munka' fő igazgatója 6000-re határozta volt eleintén a' sántásók' számát: hanem sok kérés után valamivel kevesebbre hagyta-le. Az Universitásnak a' városban való megmaradhatását már most még kevesebbé lehet remélni, mint eddig. Két Professorok, mint Deputatusok Dresdába küldtetettek. A' Törvényes, Orvosi, és Philosophiai tudományoknak Facultásaik most előre való képpen innét 4 óra távolságra Smiedebergbe tétettek által. —

A' Berlii levelekben ezeket olvassuk: — „Hamburg Jun. 16-dikán. A' városra vettett 48 milliökből álló rendkívül való adónak első 6-tod részit a' múlt szombatra kellett volna letennünk: hanem összegyűjtetethetése lehetetlen lévén, senki meg nem fizette. A' határozott idő azonban ma estig elhalasztatván, az alatt az adózók között sokak össze gyülekeztek, és egy Deputáziót küldöttek az Eckmühli Hertzeghez, eleibe terjesztvén, hogy a' kívánt summának lefizetése lehetetlenség legyen, de a' kitől olyan választ kaptak, hogy azt, akár hogy akár mint le kell tenni. Az össze gyülekezve lévő személyek valami negyvenen, a' városnak legfőbb és tekintetesebb tagjai, elfogattattak, 's mint kezések Haarburbaba vitetettek, a' honnét Brémába fognak tovább vitetetni. Tartunk tőle, hogy holnap még többet el fognak és elvisznek. A' ki ma estig le nem teszi a' részit, katona eksekúziót kap a' házához. Azok között, a' kikre ez az adó kiosztott, 1500 Franknál kevesebb senkire nem vettett; 's minthogy sokak találtatnak közöttök, kiknek egész kész

tehetségek nintsen annyi, mint a' reájok vettett adónak első 6-tod része, szükségképpensok szomorú eksekúzióknak kell történni. E' mellett naponként 20,000 portzió eledelt ad, és 1500 személyekből álló ispotályt tart a' város, a' melly rendkívül való költségek 300,000 Frankokra számláltatnak hetenként.,,

Pomeránia.

Stralsundban a' Svétziái sereg' fő hadi szállásán ilyen Bülletint hirdettek ki Junius 11-dikén: —

„Minthogy ezen hónapnak 4-dikén Sléziában. Plesvitzben, az Orosz részről Gróf Schuwalow és Kleist Generálisok, a' Frantzia részről pedig a' Vicenzai Hertzeg között, minden hadakozó hatalmasságokra nézve 6 hetű fegyvernívás kötetett 6 napi felmondással: ehézképpest a' Szövetséges seregek demarcations-lineája Északi Német országon, Lubeck mellett Dassau kezdődvén, Mölmön, Schwartzenecken, és Gesthachton *) által határozatit meg az Albis vizeig. —

„Lubekke Dánus sereg ment-bé Jun. 3-dikán. Gen. Gróf Schulenburg, a' ki ezen sereget vezérli, formális módon hírüladatta Generális Tettenbornnak, hogy az Orosz Birodalom és Dánia között kiütött a' hadakozás. —

„Egy vigyázatra kiküldetett Svécus Huszár tsoport Jun. 9-dikére virradó éjjel Lubekktől nem messze három hasonló széllyel járó Dánus lovas vigyázókkal össze találkoztván, ezek réá löttek a' Svécus

*) Ez a' Gesthacht nevű falú Hamburg és Lauenburg között majd középen esik. Így ezen demarcations-linea által egész Mecklenburg és az Albis torka Departamentjéhez tsatoltatva lévő Frantzia Lauenburgi Hertzegségnek nagy része is, a' Szövetségesek' kezében maradt.

sokra, de minden ártalom nélkül, 's az-
zal eltávoztak.,,

Spanyol Ország.

Londonhoz Jun. 6-dikán egy posta
hajó kötött ki, a' melly tudósításokat ho-
zott Spanyol Országból. A' Lord Wellin-
ton fő hadi szállása Máj. 22-dikén Ci-
udad-Rodrigóban volt, és egész hadi
línéjával haladék nélkül előre nyomulni
szándékozott; az ellenség pedig minden ké-
születéi által azt mutatta, hogy tüközetbe
akar botsátkozni. Villalpando és Va-
ladolid között vonta volt seregeit össze
a' Frantzia vezér. Úgy lászik, hogy min-
den iparkodással meg akarnak a' Duero
vize mellett maradni a' Frantzia seregek.

Béts Jul. 6-dikán.

Méltóztatott ő Cs. K. Felsége a' Ban-
cso Czedulák béváltó és eltörölő egyesült
Udvari Deputatióinak Vice Elöljáróját, és
egyszersmind a' Nemes Erdélyi Statusok
Deputátusát Méltóságos Hidvégi Gróf Ne-
mes Ádám Úr ő Excellenziaját, Ne-
mes Háromszéki Fő Királyibírónak kegyel-
mesen kinevezni, és minthogy az ide való
hivatalja a' tisztelt Gróf Úr ő Exeellentzi-
ájának itt létét továbbra is megkívánja,
egyszersmind azon nemes székely székek
Administrátort parantsolni.

Cseh országból ilyen tudósítást vet-
tünk.

Prága, Jul. 3-dikán: —,

„Éppen most esik értesünkre, hogy

Jul. 3-dikán így állott Augsburghoz képpent a' Bétsi Cursus: — 100 Forint jó
pénn, 153 és 3/4 Váltó Czedulában. — 100 Forint Conventiós pénn, 155 és 5/8 Váltó
Czedulában.

a' Frantzia, Orosz, és Pruszsza-
telyes hatalmú Követek nem soká össze
fognak Austriai közbenjárás alatt
a' mi városunkba gyülekezni. Mi ezt az
első lépést úgy nézzük, mint igen kedve-
ző előre való jelét a' nem soká elkövet-
kezendő, 's Európának tsendességét bá-
torságossá tévő bekességnek. Császáruk
ő Felsége, mint értettük az alkudozások-
nak ideje alatt a' Brandeisi Császári
kastélyban fog tartózkodni. Arról, hogy
a' fegyvernyúgvásznak ideje meghoszszabi-
tatott volna, semmit nem hallottunk.“

Gitschinből Jun. 28-dikán írták,
hogy még ott volt ő Cs. K. Felsége kívánt
jó egészségben. Az ezt megelőzőtt vasár-
napon (Jun. 27-dikén) szép nap lévén,
falusi vidám mulatást csináltak a' kas-
tély megett lévő vadás kertben a' Gitschi-
ni lakosok az ő F. ge kedviért; 50 oda va-
ló férfi és léány ifjak külömbkülömb nem-
zeti ruhába öltözködvén, a' mezei mun-
kálkodásbéli főbb foglalatosságokat ábrá-
zolták ki külömbkülömb csoportokban.
A' foglalatosságok közé tserélgetve falusi
játékokat és tántzokat elegyítettek. A'
kertet a' városnak és vidéknek sok ezer
lakosaik töltötték el, a' kik kedves Mo-
narchájoknak látásán való örvendezéseket
kinyilatkoztatták. Felséges Urunk a' ma-
ga kísérvőivel egyetemben délután ezen
kertben lóháton megjelenvén, úgy látszott,
hogy megelégedéssel szemléli ezt a' ví-
dám sokaságot. Estve, midőn a' városba
vissza érkezett ő Felsége, minden házak
meg voltak világosítatva.